

**VIOARA CU GOARNĂ CA INSTRUMENT MUZICAL INCLUS ÎN LISTA
PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI FESTIVALUL-CONCURS AL VIORII
CU GOARNĂ DE LA ROȘIA DE BIHOR
2013-2025**

**THE VIOLIN WITH HORN AS A MUSICAL INSTRUMENT INCLUDED
IN THE CULTURAL HERITAGE LIST AND THE VIOLIN WITH HORN
FESTIVAL-COMPETITION IN ROȘIA DE BIHOR
2013-2025**

Liviu Florin BUȚIU

Universitatea de Vest din Timișoara, Școala Doctorală de Muzică și Teatru,
Centrul de Cultură, Județul Bihor
West University of Timișoara, Doctoral School of Music and Theatre,
Bihor County Cultural Center
liviubutiu@yahoo.com

<https://doi.org/10.63702/csembe.2025.1.8.04>

REZUMAT

Vioara cu goarnă este un instrument muzical specific zonei folclorice a Bihorului, confecționat din elemente din lemn cu proporții diverse și diferite, călușul, limba, bărbia, cordarul din metal și materiale compozite. Conform opiniei cercetătorilor, vioara cu goarnă a apărut după inventarea gramofonului. Aparatul utiliza principiul captării și înregistrării vibrațiilor sonore pe cilindri de ceară. Gramofonul prelua sunetele printr-o pâlnie și le transmitea membranei rezonatoare.

În perioada dintre cele două războaie mondiale vioara cu goarnă a pătruns în satele din sudul Bihorului, alături

ABSTRACT

The horn violin is a musical instrument specific to the folkloric area of Bihor, made of wooden elements with various and different proportions, the gag, the tongue, the chin, the metal rope and composite materials. According to researchers, the horn violin appeared after the invention of the gramophone. The device used the principle of capturing and recording sound vibrations on wax cylinders. The gramophone picked up sounds through a funnel and transmitted them to the resonant membrane. In the period between the two world wars, the horn violin entered the villages in the south of Bihor, along

de clarinet și tobă, pentru a se marca un ritm de dans mai pronunțat. Studii sistematice și consistente întreprinse, pe problematica vioarei cu goarnă, au determinat înregistrarea acesteia în Inventarul Național al elementelor vii de Patrimoniu Cultural Imaterial.

CUVINTE CHEIE

Cercetare Bihor; organologie; vioara Stroh; patrimoniu; interpretare;

Printre instrumentele muzicale, vioara este poate cel mai cunoscut și răspândit instrument muzical fiind prezent atât în zona muzicii clasice, jazz, moderne și folclorice. Evoluția acestuia în timp este atribuită unor lutieri, care au încercat să adapteze proporțiile și dimensiunile ei, dar și caracteristicile muzicale, la fondul local în care a evoluat.

Vioara cu goarnă este un instrument muzical specific zonei folclorice a Bihorului, confecționat din elemente din lemn precum scheletul, cu proporții diverse și diferite, călușul, limba, bărbia, cordarul din metal și materiale compozite (metal, cupru, aluminiu, zinc, lemn etc.) precum aparatul central, care cuprinde membrana de rezonanță, tija sau acul, cercul metalic dar și pâlnia sau goarna. Principiul de funcționare este cel al gramofonului și diferă în funcție de parametri de construcție, de la un constructor la altul.

Conform opiniei cercetătorilor, vioara cu goarnă a apărut după inventarea gramofonului. Aparatul utilizează principiul captării și înregistrării vibrațiilor sonore pe niște cilindri de ceară. Gramofonul prelua sunetele

with the clarinet and drum, to mark a more pronounced dance rhythm. Systematic and consistent studies undertaken on the issue of the horned violin have determined its registration in the National Inventory of Living Elements of Intangible Cultural Heritage.

KEYWORDS

Bihor Research; organology; Stroh violin; Heritage; interpretation;

Among musical instruments, the violin is perhaps the best known and most widespread musical instrument, being present in the area of classical, jazz, modern and folk music. Its evolution over time is attributed to some luthiers, who tried to adapt its proportions and dimensions, but also its musical characteristics, to the local background in which it evolved.

The horn violin is a musical instrument specific to the folkloric area of Bihor, made of wooden elements such as the skeleton, with various and different proportions, the gag, the tongue, the chin, the metal rope and composite materials (metal, copper, aluminum, zinc, wood, etc.) such as the central apparatus, which includes the resonance membrane, the rod or needle, the metal circle but also the funnel or horn. The principle of operation is that of the gramophone and differs depending on the construction parameters, from one builder to another.

According to researchers, the horn violin appeared after the invention of the gramophone. The device used the principle of capturing and recording sound vibrations on wax cylinders. The gramophone took the sounds through a

printr-o pâlnie și le transmitea membranei rezonatoare, care apoi imprima informația cu ajutorul unui ac ascuțit pe cilindrul în rotație, vibrațiile putând fi transmise și invers, de la un generator de vibrații, către membrană, și apoi spre pâlnia dispozitivului. Așa a apărut așa-zisul strămoș al viorii cu goarnă de astăzi, instrumentul muzical „Strohviol”, construit în 1895 și brevetat în 1899, de John Matthias Augustus Stroh. În anul 1905 Charles Stroh, fiul său, a trecut la producerea acestui instrument, care s-a răspândit în întreaga Europă. Ulterior, instrumentul va ajunge și la noi, fiind identificat în zona Bistriței, Mureșului, Năsăudului, și în Banat, dar se va suprapune, pentru totdeauna, peste fondul muzical din Bihor, unde va primi numele de „hidede cu goarnă”, iar cel care o mânia, pe acela de „hididiș”.

funnel and transmitted them to the resonant membrane, which then imprinted the information with the help of a sharp needle on the rotating cylinder, the vibrations could also be transmitted vice versa, from a vibration generator, to the membrane, and then to the funnel of the device. This is how the so-called ancestor of today's horn violin appeared, the musical instrument "Strohviol", built in 1895 and patented in 1899, by John Matthias Augustus Stroh. In 1905 Charles Stroh, his son, started producing this instrument, which spread throughout Europe. Subsequently, the instrument will reach us, being identified in the area of Bistrita, Mureș, Năsăud, and in Banat, but it will forever overlap over the musical background of Bihor, where it will receive the name of "hidede with horn", and the one who wielded it, that of "hididis".

Imaginea 1: Fată cu violin Stroh. Sursa Muzeu Danielle Elizabeth, 1908
Image 1: Fată cu violin Stroh. Sursa Muzeu Danielle Elizabeth, 1908

În perioada dintre cele două războaie mondiale vioara cu goarnă a pătruns în

In the period between the two world wars, the horn violin entered the

satele din sudul Bihorului, alături de clarinet și tobă, pentru a se marca un ritm de dans mai pronunțat. De fapt, vioara cu goarnă era un instrument pentru interpretarea muzicii de joc.

Acest instrument a fost construit de către persoane pasionate, care au muncit ca autodidați mulți ani la rând. În general, constructorii de vioară cu goarnă era oameni simpli, fără studii în domeniu, iubitori ai acestui meșteșug, folosind diferite materiale, experimentând metode și practici noi sau împrumutând, unii de la alții, modalități sau tehnici de lucru. Dintre acești constructori îi putem aminti pe Florian Baci din satul Tilecuș, comuna Tileagd, 62 ani – activitate ocazională, Marius Mihuț din satul Cihei, comuna Sânmărtin, 47 ani – *Tezaur Uman Viu* în 2020, Cornel Palladi din orașul Beiuș 75 ani – în activitate, *Tezaur Uman Viu*, Valeriu Popute din sat Bucea, comuna Negreni, în vârstă de 76 ani, Dorel Codoban din Lazuri de Beiuș, Gheorghe Rada, și alții. Conform cercetătorului Mircea Cîmpeanu, în perioada 2005-2010, au fost identificați următorii vioariști amatori: Batâr – Covaci Gheorghe (Mimiș), Beiuș - Teglaș Carol (Corila), Fălcuț Nicolae, Beiușele – Laza Teodor, Borod – Răduță Radu, Budureasa – Gal Victor și Gal Marinel, Chișcău – Tomuțiu Cornel, Ciumeghiu – Zsigmond Ioan și Zsigmond Cornel, Curățele – Duma Ioan Eusebiu, Dobrești – Rostaș Robi, Groși – Varga Adrian, Gurbesti – Lucața Sebastian, Husasău de Tinca – Covaci Ioachim, Iteu – Lazăr Leontin, Lazuri de Roșia – Codoban Dorel, Livada Beiușului – Ștef Marius Valentin, Lorău – Popa Leontin, Luncșoara – Covaci Radu, Rostaș Adrian, Edveș Iosif, Rostaș Florin, Lupoia – Covaci Gheorghe, Măgura –

villages in the south of Bihor, along with the clarinet and drum, to mark a more pronounced dance rhythm. In fact, the horned violin was an instrument for playing dance music.

This tool was built by passionate people, who have worked as self-taught people for many years in a row. In general, horn violin builders were simple people, without studies in the field, lovers of this craft, using different materials, experimenting with new methods and practices or borrowing, from each other, ways or techniques of work. Among these builders we can mention Florian Baci from Tilecuș village, Tileagd commune, 62 years old – occasional activity, Marius Mihuț from Cihei village, Sânmărtin commune, 47 years old – Living Human Treasure in 2020, Cornel Palladi from Beiuș town 75 years old – in activity, Living Human Treasure, Valeriu Popute from Bucea village, Negreni commune, 76 years old, Dorel Codoban from Lazuri de Beiuș, Gheorghe Rada, and others. According to researcher Mircea Cîmpeanu, between 2005 and 2010, the following amateur violinists were identified: Batar – Covaci Gheorghe (Mimiș), Beiuș – Teglaș Carol (Corila), Fălcuț Nicolae, Beiușele – Laza Teodor, Borod – Răduță Radu, Budureasa – Gal Victor and Gal Marinel, Chișcău – Tomuțiu Cornel, Ciumeghiu – Zsigmond Ioan and Zsigmond Cornel, Cleanele – Duma Ioan Eusebiu, Dobrești – Rostaș Robi, Groși – Varga Adrian, Gurbesti – Lucața Sebastian, Husasău de Tinca – Covaci Ioachim, Iteu – Lazăr Leontin, Lazuri de Roșia – Codoban Dorel, Livada Beiușului – Ștef Marius Valentin, Lorău – Popa Leontin, Luncșoara – Covaci Radu, Rostaș Adrian, Edveș Iosif, Rostaș Florin, Lupoia – Covaci Gheorghe,

Jurca Ioan, Oșand – Covaciu Traian, Păulești – Mihai Bogdan, Remeți – Bila Teodor, Chirilă Gheorghe, Tilecuș - Baci Florian, Topești – Pașca Adrian, Vadu-Crișului – Jolțe Ioan.

Măgura – Jurca Ioan, Oșand – Covaciu Traian, Păulești – Mihai Bogdan, Remeți – Bila Teodor, Chirilă Gheorghe, Tilecuș – Baci Florian, Topești – Pașca Adrian, Vadu-Crișului – Jolțe Ioan.

Imaginea 2: Highhighiși din zona Crișului Negru, Gheorghe și George Rada – tată și fiu anul 1973 - arhiva personală

Image 2: Highhighiși from the Crișul Negru area, Gheorghe and George Rada – father and son in 1973. From his personal archive

În situația actuală, transmiterea meșteșugului construcției viorii cu goarnă, către generațiile viitoare, este puternic afectată datorită cererii reduse pentru producerea acestuia, dar și a scăderii continue a numărului populației, mai ales în zona rurală, unde activitatea în acest domeniu era mult mai pregnantă decât în zona urbană.

Studii sistematice și consistente întreprinse, pe problematica viorii cu goarnă, au determinat înregistrarea acesteia în *Inventarul național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial*, ca al zecelea element de patrimoniu cultural imaterial, în anul 2021, prin votul Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial din cadrul Ministerului Culturii.

In the current situation, the transmission of the craft of horn violin construction to future generations is strongly affected due to the low demand for its production, but also to the continuous decrease of the population, especially in rural areas, where the activity in this field was much more pronounced than in the urban area.

Systematic and consistent studies undertaken on the issue of the horn violin determined its registration in the National Inventory of Living Elements of Intangible Cultural Heritage, as the tenth element of Intangible Cultural Heritage, in 2021, by the vote of the National Commission for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage within the Ministry of Culture.

Imaginea 3: Dorel Codoban fotografie din arhiva soție Florița Codoban, 2007
 Image 3: Dorel Codoban fotografie din arhiva soție Florița Codoban, 2007

Instrumentul muzical vioară cu goarnă a beneficiat, începând cu anul 2013, de un festival-concurs de interpretare, și anume *Festivalul concurs al viorii cu goarnă Dorel Codoban*, ca rezultat al unui parteneriat încheiat între două instituții publice și anume : Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bihor în colaborare cu UAT Primăria Roșia. Acest eveniment, unic în Bihor, are menirea de a contribui la promovarea și conservarea acestui tezaur de cultură tradițională, de a oferi prilejul tinerilor soliști instrumentiști un cadru festiv – artistic, cu un repertoriu tradițional, aparținând diferitelor subzone folclorice de unde provin.

De fapt, acest concurs s-a constituit în jurul personalității lui Dorel Codoban, care avea o dublă calitate și anume pe cea de constructor de viori cu goarnă, prin metode tradiționale dar și pe cea de instrumentist neprofesionist, transmițător de elemente muzicale de

The horned violin musical instrument has benefited, starting with 2013, from a performance festival-competition, namely the Dorel Codoban Horn Violin Competition Festival, as a result of a partnership concluded between two public institutions, namely: the Bihor County Center for the Preservation and Promotion of Traditional Culture in collaboration with the Roșia City Hall TAU. This event, unique in Bihor, is meant to contribute to the promotion and preservation of this treasure of traditional culture, to offer the opportunity to young instrumental soloists a festive – artistic setting, with a traditional repertoire, belonging to the different folkloric subareas where they come from.

In fact, this contest was built around the personality of Dorel Codoban, who had a double quality, namely that of a builder of horn violins, through traditional methods, but also that of a non-professional instrumentalist, transmitter of

patrimoniul cultural imaterial. El a fost și va rămâne o adevărată emblemă a locului său, comuna Roșia, o personalitate remarcabilă a muzicii tradiționale neprofesioniste, capabil să transmită un tezaur de muzică populară, născută din propria lui concepție și experiență de viață și a înaintașilor săi, acumulată pe plaiurile natale. El este într-o perfectă conivență cu locurile natale, se integrează armonios în peisajul natal, nu încearcă să compună sau să inventeze ceva, nu cunoaște note muzicale pentru că nu îi sunt de folos, ci dimpotrivă, este o oglindă a acestei vetre, a acestui creuzet, pe care reușește să ni le redea, prin intermediul muzicii tradiționale. El reușește, de fapt, să realizeze o sinteză a vieții de la țară, a tradițiilor și obiceiurilor ancestrale, este un real depozitar al valorilor născute din vatra satului său, așa cum au fost ele în fapt, fără nici un fel de cosmetizări. Chiar aceste aspecte îi conferă un statut aparte printre soliștii instrumentiști neprofesioniști fiind recunoscut de către comunitate ca un păstrător, purtător, creator și transmițător, în forme tradiționale nealterate, ale unor elemente de patrimoniu cultural imaterial, uzând de tehnici dobândite prin mijloace tradiționale și de repertorii coregrafice genuine cu care performează în cadrul grupului, familiei și a comunității. Dorel Codoban este chiar vectorul comunității sale, fiind prezent chiar la trecerea dintre lumi, prin conservarea și transmiterea către noile generații a unor tradiții și expresii verbale, a unor practici sociale, ritualuri și evenimente festive tradiționale, prin

musical elements of intangible cultural heritage. He was and will remain a true emblem of his place, the commune of Roșia, a remarkable personality of non-professional traditional music, capable of transmitting a treasure trove of folk music, born from his own conception and life experience and that of his ancestors, accumulated on his native lands. He is in perfect connivance with his native places, he integrates harmoniously into his native landscape, he does not try to compose or invent anything, he does not know musical notes because they are not useful to him, but on the contrary, he is a mirror of this hearth, of this crucible, which he manages to give us back, through traditional music. He manages, in fact, to achieve a synthesis of country life, ancestral traditions and customs, he is a real depository of the values born from the hearth of his village, as they were in fact, without any kind of cosmetics. These very aspects give him a special status among non-professional instrumental soloists, being recognized by the community as a keeper, bearer, creator and transmitter, in unaltered traditional forms, of elements of intangible cultural heritage, using techniques acquired through traditional means and genuine choreographic repertoires with which he performs within the group, family and community. Dorel Codoban is the very vector of his community, being present right at the crossing between worlds, by preserving and transmitting to the new generations traditions and verbal expressions, social practices, rituals and

artele spectacolului. De fapt, întreaga familie Codoban și-a dedicat preocupările pentru promovarea elementelor de cultură tradițională, soția lui, Codoban Floare, practicând meșteșugul țesutului la război și fiind recunoscută de către comunitatea în acest sens.

În ceea ce privește *Festivalul concurs al viorii cu goarnă* de la Roșia, acesta a avut prima ediție în anul 2013, moment din care vioriștii beneficiază de posibilitatea de a se prezenta într-un cadru artistic organizat. *Melodiile fără seamăn din Bihor* cum îi plăcea compozitorului Béla Bartók să numească muzica populară din acest ținut folcloric, sunt adesea interpretate astăzi la vioara cu goarnă, instrumentul înrădăcinat armonios în folclorul local și devenit reprezentativ pentru zona Bihorului. Această naturalizare se datorează instrumentiștilor, dar și perseverenței și tenacității unor constructori bihoreni, multă vreme necunoscuți, care, de-a lungul timpului, l-au perfecționat și multiplicat continuu. Datorită acestui proces, instrumentiștii care folosesc viori cu goarnă sunt astăzi o prezență permanentă în spațiul mediatic, pe scenele de spectacol ale țării și ale lumii, mânați de un interes tot mai mare pentru promovarea acestui instrument. Vioara cu goarnă este nelipsită din cadrul spectacolelor organizate de ansamblurile folclorice din orașe și revine în prim-plan datorită interesului din ce în ce mai evident al turiștilor, atrași de construcția curioasă și sunetul deosebit al acestui instrument. Interesul pentru cercetarea fenomenului se află în creștere. Tot mai mulți cercetători din alte țări vizitează ocazional micile ateliere din Bihor, pentru a consemna existența acestui meșteșug atât de rar

traditional festive events, through the performing arts. In fact, the entire Codoban family dedicated its concerns to promoting elements of traditional culture, his wife, Codoban Floare, practicing the craft of loom weaving and being recognized by the community in this regard.

As for the Horn Violin Festival in Roșia, it had its first edition in 2013, when violinists benefit from the opportunity to present themselves in an organized artistic setting. The unparalleled songs from Bihor, as the composer Béla Bartók liked to call the folk music of this folkloric land, are often played today on the horn violin, the instrument harmoniously rooted in local folklore and has become representative of the Bihor area. This naturalization is due to the instrumentalists, but also to the perseverance and tenacity of some builders from Bihor, long unknown, who, over time, have continuously perfected and multiplied it. Thanks to this process, instrumentalists who use horned violins are today a permanent presence in the media space, on the performance stages of the country and the world, driven by a growing interest in promoting this instrument. The horn violin is a staple in the shows organized by folklore ensembles in cities and is coming back to the fore due to the increasingly obvious interest of tourists, attracted by the curious construction and the special sound of this instrument. Interest in researching the phenomenon is growing. More and more researchers from other countries occasionally visit the small workshops in Bihor, to record the existence of this rare craft,

întâlnit, precum și a valoroșilor făurari de instrumente unice.

Arealul de manifestare al acestui instrument este unul interesant dar clar în ceea ce privește suprapunerea lui peste fondul folcloric bihorean. Astfel, elementul este răspândit în județul Bihor, pe teritoriul celor patru subzone folclorice:

I. Subzona Valea Crișului Negru, în perimetrul localităților Beiuș - Vașcău - Ștei. Această subzonă folclorică se întinde din sudul județului, spre nord, până în apropierea comunelor Ceica și Drăgești;

II. Subzona Crișului Repede Inferior: localitățile Bratca - Vadu Crișului - Aleșd. Această subzonă se află în centrul județului și este delimitată la nord de dealurile Dernei;

III. Subzona Văii Barcăului. Aceasta cuprinde văile Bistrei, Crasnei și Barcăului, în arealul localităților Marghita - Derna, elementul studiat fiind însă mai puțin întâlnit în Valea Ierului, o subzonă cu specific maghiar, aflată în partea nordică a județului Bihor;

IV. Subzona Crișului Alb sau teritoriul Câmpiei bihorene, care se întinde de la râul Mureș până spre localitățile Salonta și Tinca. Elementul vioara cu goarnă mai poate fi întâlnit, datorită expansiunii sale din ultima jumătate de secol, și pe teritoriul județelor vecine: Cluj (Valea Crișului Repede Superior), Alba (versantul vestic al Munților Apuseni) și Arad (Câmpia Crișului Alb).

Edițiile concursului împreună cu câștigătorii acestora sunt prezentate mai jos și anume:

În 18 august 2013 a avut loc prima ediție a *Festivalului concurs al viorii*

as well as the valuable makers of unique tools.

The area of manifestation of this instrument is an interesting but clear one in terms of its overlapping over the Bihor folkloric background. Thus, the element is widespread in Bihor County, on the territory of the four folkloric subareas:

I. Valea Crișului Negru Subzone, in the perimeter of Beiuș - Vașcău - Ștei. This folkloric sub-area extends from the south of the county, to the north, to the near the communes of Ceica and Drăgești;

II. Subarea of Crișul Repede Inferior: Bratca - Vadu Crișului - Aleșd localities. This sub-area is located in the center of the county and is bounded to the north by the Derna hills;

III. Barcăului Valley Subarea. It includes the Bistrei, Crasnei and Barcăului valleys, in the area of Marghita - Derna, the studied element being less common in the Ier Valley, a sub-area with Hungarian specificity, located in the northern part of Bihor County;

IV. Crișul Albului Subarea or the territory of the Bihor Plain, which extends from the Mureș River to the localities of Salonta and Tinca. The horn violin element can also be found, due to its expansion in the last half century, on the territory of the neighboring counties: Cluj (Crișului Repede Superior Valley), Alba (western slope of the Apuseni Mountains) and Arad (Crișului Alb Plain).

The editions of the contest together with their winners are presented below, namely:

On August 18, 2013, the first edition of the *Roșia Horn Violin Festival* took

cu goarnă de la Roșia, locul I a fost ocupat de Ioan Isai, denumit *Zbiciu din Roșia*; locul al II-lea i-a revenit lui Marian Lascău din Măgești; locul al III-lea i-a revenit lui Cristian Boruț din Beiuș.

În 17 august 2014, juriul l-a desemnat câștigător pe Viorel Ursuț din satul Luncasprie (comuna Dobrești), urmat în clasament de Raul Leuca și de Florian Pele. În acest an, singura concurentă care s-a înscris în concurs a fost localnica Adela Simea, care a învățat să cânte la vioara cu goarnă de la însuși Dorel Codoban.

În 16 august 2015 a fost introdus marele premiu, acesta fiindu-i atribuit de către juriul de specialitate lui Alexandru Lăcătuș din Tulca. El a primit o vioară cu goarnă făurită de meșterul Marius Mihuț din Cihei. Premiul I a fost adjudecat de Călin Cionca din Ștei, premiul al II-lea de Ioan Covaci din Dobrești, iar premiul al III-lea de Florin Morar din Luncșoara.

În data de 21 august 2016 a avut loc a IV-a ediție Festivalului. Marele premiu al ediției din 2016 a fost o vioară cu goarnă făurită de meșterul Cornel Palladi din Beiuș, ajungând la Ioan Covaci din Dobrești. Ceilalți câștigători ai evenimentului de la Roșia au fost: Premiul I – Raul Daniel Leuca din Meziad, premiul al II-lea Andrei Chirilă din Hotar și premiul al III-lea Cătălin Matiu din Budureasa.

În anul 2017, ca urmare a deliberărilor, juriul i-a acordat marele premiu lui Florin Cristian Laboș din Beiușele, în timp ce locul I i-a revenit lui Florin Marcel Morar din Așeu. Locurile II și III au fost câștigate de Ioan Isai din Roșia și Sebastian Cionca din Ștei.

place. The first place was occupied by Ioan Isai, called Zbiciu from Roșia; the second place went to Marian Lascău from Măgești; the third place went to Cristian Boruț from Beiuș.

On August 17, 2014, the jury designated Viorel Ursuț from the village of Luncasprie (Dobresti commune) as the winner, followed by Raul Leuca and Florian Pele. This year, the only contestant who signed up for the contest was the local Adela Simea, who learned to play the horn violin from Dorel Codovan himself.

On August 16, 2015, the grand prize was introduced, which was awarded by the specialized jury to Alexandru Lăcătuș from Tulca. He received a violin with a horn made by the craftsman Marius Mihuț from Cihei. The first prize was awarded to Călin Cionca from Ștei, the second prize to Ioan Covaci from Dobrești, and the third prize to Florin Morar from Luncșoara.

On August 21, 2016, the fourth edition of the Festival took place. The grand prize of the 2016 edition was a horn violin made by the craftsman Cornel Palladi from Beiuș, reaching Ioan Covaci from Dobrești. The other winners of the event in Roșia were: First Prize – Raul Daniel Leuca from Meziad, Second Prize Andrei Chirilă from Hotar and Third Prize Cătălin Matiu from Budureasa.

In 2017, as a result of the deliberations, the jury awarded the grand prize to Florin Cristian Laboș from Beiușele, while the first place went to Florin Marcel Morar from Așeu. The second and third places were won by Ioan Isai from Roșia and Sebastian Cionca from Ștei.

În 19 august 2018 marele premiu i-a revenit lui Rareș Mihai Mîrza, premiul I lui Andrei Ionuț Chirilă, premiul al II-lea lui Raul Claudiu Berke, în timp ce premiul al III-lea l-a primit o invitată din Olanda, prof. Marjolijn Mellema. În 18 august 2019, la următoarea ediție, marele premiu i-a fost acordat lui Roberto Paul Drimbău din Sînmartin. Premiul I a fost câștigat de Eduard Șipoș din Marghita, premiul al II-lea de Andrei Chirilă din Hotar, iar premiul al III-lea de Vlad Andrei Popa din Oradea. În anul 2020 *Festivalul* nu a avut loc din cauza pandemiei de coronavirus.

În 15 august 2021, juriul format din Mircea Cîmpeanu, Adrian Miescu și Dumitru Negrean au decis câștigătorii ediției și anume: marele premiu a fost atribuit lui Vlad Popa, premiul I lui Covaciu Nicolae, premiul II lui Călin Casian iar premiul al III-lea a fost împărțit între Cionca Mihai și Cionca Gabriel. Tot aici au interpretat, în recital, soliștii Ardelean Anca Denisa, Oana Berdie și Vlad Ștef, alături de ansamblurile *Ardeleana* din Tulca, *Muguri și Mlădițe de Tezaur* din Beiuș, *Datina* din Aleșd și *Codrenii Bihorului* din Roșia.

În anul 2022 a avut loc ediția a IX a festivalului viorii cu goarnă în prezența juriului format din Chioran Vasile Traian, Dumitru Negrean și Moldovan Marius. Cu această ocazie s-au înscris un număr de 15 concurenți dintre care au fost stabiliți câștigătorii și anume: marele premiu i-a revenit lui Lucaciu Rareș Sebastian, locul I lui Călin Casian Ionuț, locul al II-lea lui Ambru Romeo Narcis, iar locul al III-lea lui Foghiș Mădălin Vasile. Dintre invitați îi

On August 19, 2018, the grand prize went to Rareș Mihai Mîrza, the first prize to Andrei Ionuț Chirilă, the second prize to Raul Claudiu Berke, while the third prize was received by a guest from the Netherlands, prof. Marjolijn Mellema. On August 18, 2019, at the next edition, the grand prize was awarded to Roberto Paul Drimbău from Sînmartin. The first prize was won by Eduard Șipoș from Marghita, the second prize by Andrei Chirilă from Hotar, and the third prize by Vlad Andrei Popa from Oradea. In 2020 the Festival did not take place due to the coronavirus pandemic.

On August 15, 2021, the jury made up of Mircea Cîmpeanu, Adrian Miescu and Dumitru Negrean decided the winners of the edition, namely: the grand prize was awarded to Vlad Popa, the first prize to Covaciu Nicolae, the second prize to Călin Casian and the third prize was shared between Cionca Mihai and Cionca Gabriel. Also performed, in recital, the Transylvanian soloists Anca Denisa, Oana Berdie and Vlad Ștef, together with the ensembles *Ardeleana* from Tulca, *Muguri and Mlădițe de Tezaur* from Beiuș, *Datina* from Aleșd and *Codrenii Bihorului* from Roșia.

In 2022, the ninth edition of the horn violin festival took place in the presence of the jury made up of Chioran Vasile Traian, Dumitru Negrean and Moldovan Marius. On this occasion, a number of 15 competitors registered and the winners were determined, namely: the grand prize went to Lucaciu Rareș Sebastian, the first place to Călin Casian Ionuț, the second place to Ambru Romeo Narcis, and the third place to Foghiș Mădălin Vasile. Among the guests we mention the vocal soloists

amintim pe soliștii vocali Oana Berdie, Andrei Corb, Marius Mihuț, Bianca Popa, Anca Banda alături de ansamblurile folclorice *Dor șuncuian* din Șuncuius, *Ardeleana* din Tulca, *Codrenii Bihorului* din Roșia, Dani și Anca și Călin Ioan Adrian.

În 30 iulie 2023 Centrul de Cultură al Județului Bihor în colaborare cu Primăria comunei Roșia a organizat cea de-a X-a ediție a *Festivalului-Concurs al Viorii cu Goarnă „Dorel Codoban”*. Cu această ocazie s-au decernat următoarele premii: marele premiu – Junc Andrei Florin, locul I – Cionca Mihai Călin, locul II – Ambru Romeo Narcis, locul III – Botiș Alex Constantin, premiul special I – Foghiș Mădălin Vasile, premiul special II – Ienciu Rareș Mihai, premiul special III – Ghent Alexandru, premiul special IV – Cionca Gabriel Dumitru, premiul special V – Chira Vlad Marian. Juriul format din George Rada, Dumitru Negrean și Cesa-Goje Petru Dacian au deliberat referitor la cei 13 înscriși. Alături de aceștia au interpretat, în recital, soliștii Andrei Corb, Ioana Urs, Marius Mihuț, Simona Cap, Daniela Rada, Florica Zaha, Sava Negrean, Voichița Mihoc, alături de ansamblurile folclorice *Dor șuncuian* din Șuncuius, *Ardeleana* din Tulca, *Codrenii Bihorului* din Roșia, *Datina* din Aleșd. Soliștii vocali au fost acompaniați atunci de orchestra *Rapsodia bihoreană* condusă de dirijorul prof. Liviu Buțiu.

În data de 18 august 2024 au avut loc a XI-a ediție a *Festivalului* în prezența juriului format din George Rada, Dumitru Negrean și Vereș Simona. La această ediție avem o prezență extinsă a concurenților, care s-au înscris în număr de 17. Din cadrul

Oana Berdie, Andrei Corb, Marius Mihuț, Bianca Popa, Anca Banda along with the folkloric ensembles *Dor șuncuian* from Șuncuius, *Ardeleana* from Tulca, *Codrenii Bihorului* from Roșia, Dani and Anca and Călin Ioan Adrian.

On July 30, 2023, the Cultural Center of Bihor County, in collaboration with the City Hall of Roșia commune, organized the tenth edition of the "Dorel Codoban" Horn Violin Festival-Competition. On this occasion, the following prizes were awarded: grand prize – Junc Andrei Florin, first place – Cionca Mihai Călin, second place – Ambru Romeo Narcis, third place – Botiș Alex Constantin, special prize I – Foghiș Mădălin Vasile, special prize II – Ienciu Rareș Mihai, special prize III – Ghent Alexandru, special prize IV – Cionca Gabriel Dumitru, special prize V – Chira Vlad Marian. The jury made up of George Rada, Dumitru Negrean and Cesa-Goje Petru Dacian deliberated on the 13 entries. Along with them, the soloists Andrei Corb, Ioana Urs, Marius Mihuț, Simona Cap, Daniela Rada, Florica Zaha, Sava Negrean, Voichița Mihoc, along with the folklore ensembles *Dor șuncuian* from Șuncuius, *Ardeleana* from Tulca, *Codrenii Bihorului* from Roșia, *Datina* from Aleșd performed in the recital. The vocal soloists were then accompanied by the Bihor Rhapsody orchestra led by conductor Prof. Liviu Buțiu.

On August 18, 2024, the eleventh edition of the Festival took place in the presence of the jury made up of George Rada, Dumitru Negrean and Vereș Simona. At this edition we have an extensive presence of competitors, who registered in number of 17. From

acestora au fost desemnați câștigătorii, în următoarea ordine: marele premiu al concursului a fost câștigat de Patrik Raul Silaghi, un tânăr bihorean, care a impresionat juriul cu execuția sa la vioara cu goarnă, pe locul I s-a clasat Andrei Ionuț Roponcea, locul al II-lea Alex Constantin Botiș, iar locul al III-lea Romeo Narcis Ambru. Dintre invitați îi amintim pe Ioana Urs, Marius Mihuț, Bianca Popa, Florica Ruja, Călin Ban, Ramona Vița, alături de ansamburile folclorice *Datina* din Aleșd, *Codrenii Bihorului* din Roșia, *Muguri și mlădițe de tezaur* din Beiuș, *Floreă Barcăului* din Marghita.

În 17 august 2025 premiile pentru câștigători s-au atribuit în felul următor: marele premiu Botiș Alex Constantin din Oradea, care a reprezentat Valea Crișului Repede în vârstă de 15 ani. Cel care a câștigat trofeul festivalului cu interpretarea jocurilor *Polcă și Pe picior*. Premiul I i-a revenit lui Știube Andrei Stelian din Oradea, în vârstă de 15 ani, reprezentând Valea Crișului Repede. Festivalul-Concurs al Viorii cu Goarnă „Dorel Codoban” a fost pentru el primul concurs la care a luat parte, cu interpretarea jocurilor *Polcă și Pe picior*. Premiul II - Cionca Mihai Călin din Ștei, în vârstă de 18 ani, cu reprezentarea Valea Crișului Negru. La o ediție anterioară a festivalului-concurs a reușit să obțină premiul I. Premiul III - Ionaș Florin, care a reprezentat Valea Crișului Repede, fiind din localitatea Cheri, în vârstă de 16 ani. El a interpretat jocurile *Polca din bătrâni și Ardeleana de pe Criș - pe picior*. Premiile au fost decernate câștigătorilor de membrii juriului format din George Rada,

among them, the winners were designated, in the following order: the grand prize of the competition was won by Patrik Raul Silaghi, a young man from Bihor, who impressed the jury with his performance on the horn violin, Andrei Ionuț Roponcea ranked first, Alex Constantin Botis ranked second, and Romeo Narcis Ambru third. Among the guests we mention Ioana Urs, Marius Mihuț, Bianca Popa, Florica Ruja, Călin Ban, Ramona Vița, along with the folklore ensembles *Datina* from Aleșd, *Codrenii Bihorului* from Roșia, *Buds and Treasure Branches* from Beiuș, *Floreă Barcăului* from Marghita.

On August 17, 2025, the prizes for the winners were awarded as follows: the grand prize Botiș Alex Constantin from Oradea, who represented the Crișului Repede Valley for 15 years. The one who won the festival trophy with the interpretation of the games *Polka* and *On Foot*. The first prize went to Știube Andrei Stelian from Oradea, 15 years old, representing the Crișului Repede Valley. The "Dorel Codoban" Horn Violin Festival-Competition was the first competition he took part in, with the interpretation of the games *Polka* and *On Foot*. Second Prize - Cionca Mihai Călin from Ștei, 18 years old, representing Valea Crișului Negru. At a previous edition of the festival-contest he managed to get the first prize. Third Prize - Ionaș Florin, who represented the Crișului Repede Valley, being from Cheri, aged 16. He played the games *Polka* from the elders and *Ardeleana* from Criș - on foot. The prizes were awarded to the winners by the members of the jury consisting of George Rada, Remus

Remus Lazea și prof. univ dr. Roșca Lucian Emil. Spectacolul de după concurs a fost prezentat de Daniela Rada iar interpreții Andrei Corb, Bianca Popa, Roxana Gudiu Luncan, Roxana Țîrb, Andrei Dem, Adrian Stâncă, au încântat publicul cu reprezentările lor artistice.

Astfel, *Festivalul concurs al viorii cu goarnă* își propune să promoveze, să conserve și să valorifice tradiția referitoare la instrumentul respectiv dar și la repertoriul original al acestuia. Prin această acțiune, Centrul de Cultură al Județului Bihor încearcă astfel să realizeze salvagardarea elementelor de patrimoniu cultural imaterial, legate de acest instrument, cu deosebită responsabilitate și asumare prin îndrumarea tinerilor muzicieni către acesta, formarea unor viitori constructori sub îndrumarea directă a meșteșugarilor recunoscuți pentru aportul la construcția și promovarea instrumentelor tradiționale, organizarea de spectacole profesionale și neprofesionale, realizarea de emisiuni televizate, realizarea unor târguri prin prezentarea meșteșugarilor și a produselor lor, acordarea titlului național „Tezaur Uman Viu” de către Comisia Națională pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial pentru constructorii importanți.

Lazea and Prof. Roșca Lucian Emil, PhD. The show after the competition was presented by Daniela Rada and the performers Andrei Corb, Bianca Popa, Roxana Gudiu Luncan, Roxana Țîrb, Andrei Dem, Adrian Stâncă, delighted the audience with their artistic representations.

Thus, the *Horn Violin Competition Festival* aims to promote, preserve and valorize the tradition related to the respective instrument but also to its original repertoire. Through this action, the Bihor County Cultural Center thus tries to safeguard the elements of intangible cultural heritage related to this instrument, with particular responsibility and commitment by guiding young musicians towards it, training future builders under the direct guidance of craftsmen recognized for their contribution to the construction and promotion of traditional instruments, organizing professional and non-professional shows, producing television shows, organizing fairs by presenting craftsmen and their products, granting the national title "Living Human Treasure" by the National Commission for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage to important builders.

BIBLIOGRAFIE • REFERENCES

- Roșca, L. E (2006). *Folclor Instrumental din Câmpia Transilvaniei*. București, România: Editura Muzicală.
- Roșca, L. E (2012). *Notația Tradițională a Muzicii Folclorice din Perspectiva Istorică*, în: *Revista Cibinium*, Sibiu: Editura Astra Museum, p. 184.